

06.11.2023

Asia/10

§ 659

V 15.11.2023, Valtuutettu Minja Koskelan aloite muskarituntien pilotoimisesta päiväkodeissa vahvistamaan lasten tasa-arvoa

HEL 2023-006232 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo asian loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Vastaehdotus:

Minja Koskela: Lisätään kappaleeseen:

”Taiteen perusopetuksen yhdenvertainen saavutettavuus koko kaupungissa on tärkeä tavoite. Sen saavuttamiseksi kehitetään toimialarajat ylittävää yhteistyötä aiemmin mainitun tavoin,

[TÄSTÄ ETEENPÄIN LISÄYS] eli 1) toteuttamalla pilotti varhaismusiikkikasvatuksen ammattilaisen vetämänä päiväkotien tiloissa aukioloaikojen ulkopuolella tai leikkipuistoissa yhteistyössä musiikkioppilaitosten kanssa 2) kehittämällä viestintää tpo-toiminnasta ja toimintaan liittyvistä saavutettavuusmekanismeista yhteistyössä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan kanssa. Lisäksi pohditaan tapoja kehittää aloitevastauksessa mainittuja musiikkiopistovierailuja ja ”taidemaistiaisista”. Kaupunginhallitus huomauttaa, että tpo:n saavutettavuuden kehittäminen on linjassa myös kaupungin 2024 talousarvion kanssa, jossa on sovittu toiminnan laajentamisesta erityisesti niille alueille, joilla sitä on vähemmän tarjolla.”

Kannattaja: Tuomas Rantanen

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Minja Koskelan vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Minja Koskelan aloite muskarituntien pilotoimisesta päivä-

06.11.2023

Asia/10

kodeissa vahvistamaan lasten tasa-arvoa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo asian loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Minja Koskela ja 24 muuta valtuutettua esittävät, että Helsingin kaupunki pyrkii vahvistamaan taiteen perusopintojen saavutettavuutta pilotoimalla päivakodeissa toteutettavia viikoittaisia muskaritunteja kevätlukukaudella 2024 vuonna 2020 syntyneille lapsille (15X45min). Muskaritunnit toteutetaan kolmella alhaisen osallistumistasteen alueella (esimerkiksi Jakomäki, Mellunmäki ja Kannelmäki) yhteistyössä musiikkioppilaitosten kanssa. Pilotille asetetaan kolme tavoitetta:

- 1) Lisätä perheiden tietämystä TPO-järjestelmästä sekä sen sisältämistä saavutettavuusmekanismeista.
- 2) Edesauttaa lapsia erilaisista sosio-ekonomisista taustoista osallistumaan TPO:een.
- 3) Pohtia keinoja kehittää Helsingin kaupungin tiedotusta TPO-toiminnasta niin, että se lisäisi toiminnan saavutettavuutta.

Asiasta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto. Esitetty aloitevastaus vastaa pääosin lautakunnan lausuntoa. Lautakunnan lausunnon jälkeen on saatu toimialalta täydentäviä tietoja, jotka ovat aloitevastauksen lopussa.

Varhaiskasvatuslaki ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2022) velvoittavat monipuoliseen taiteelliseen toimintaan ja sen opettamiseen lapsiryhmissä. Helsingin varhaiskasvatuksessa musiikillista toimintaa lähestytään moniaistisesti leikillisyyden ja onnistumisen kokemusten kautta. Lasten kanssa lauletaan, loruillaan, kokeillaan erilaisia soittimia, kuunnellaan ja tuotetaan musiikkia.

Taiteen perusopetus (myöhemmin TPO) määritellään lapsille ja nuorille suunnatuksi koulupäivän ulkopuoliseksi tavoitteelliseksi ja pitkäjänteiseksi taidelajien opetuksiksi.

Päiväkodissa järjestettävä toiminta perustuu varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa määriteltyihin tavoitteisiin sekä lasten tarpeisiin ja mielenkiinnon kohteisiin. Mahdollisen ulkopuolisen tahon järjestämän toiminnan tulisi integroitua kiinteäksi osaksi muuta päiväkodin toimintaa. Samalla tulee varmistaa, että ulkopuolisen asiantuntijan avulla voidaan luontevasti lisätä opettajien osaamista aiheesta. Edellä mainituin tavoin voidaan edistää toimintakulttuurin kehittämistä kokonaisvaltaisesti. Tästä voidaan mainita esimerkkinä taiteilijoiden toimiminen pitempiaikaisesti tietyissä päiväkodeissa ja muu yhteistyö kulttuuri ja vapaa-ajan toimialan kanssa.

Aloitteessa ehdotetaan päiväkodissa toteutettavia viikoittaisia musiikki-leikkitunteja (muskaritunteja) vuonna 2020 syntyneille lapsille. Yhdelle ikäluokalle tehtävä kokeilu ei vastaa aloitteen tavoitteeseen lisätä TPO-järjestelmän tunnettavuutta tai perheiden hakeutumista entistä laajemmin sen piiriin. Lisäksi vain yhdelle ikäluokalle järjestetty toiminta asettaa lapset eriarvoiseen asemaan ryhmän sisällä. Yhdelle ikäluokalle suunnattu toimintatuokio jää irralliseksi lapsiryhmän muista toiminnan sisällöistä. Varhaiskasvatuspäivä rakentuu lasten kiinnostusten kohteiden pohjalta isommiksi teemoiksi ja projekteiksi, joita käsitellään monipuolisin menetelmin. Päiväkotipäivään lisättävän muskaritoiminnan sijaan perheille tulisi tarjota entistä enemmän mahdollisuuksia osallistua taiteen perusopetukseen vapaa-ajalla yhdessä lapsensa kanssa.

Aloitteen ensimmäisenä tavoitteena on lisätä perheiden tietämystä TPO-järjestelmästä sekä sen sisältämistä saavutettavuusmekanismeista. Tämän tavoitteen toteutumista voisi edistää monin tavoin, esimerkiksi päiväkotiryhmien vierailuilla musiikkiopistoihin tai musiikkiopistojen vierailuilla leikkipuistojen perhetoimintaan. Samoin toimitaan esimerkiksi urheiluseurojen kanssa tehtävässä yhteistyössä. Vierailujen tai ”taidemaistiaisten” yhteydessä on luontevaa tiedottaa myös laajemmin TPO:sta ja sen saavutettavuusmekanismeista huoltajille.

Toisena tavoitteena aloitteessa on auttaa lapsia erilaisista sosio-ekonomisista taustoista osallistumaan TPO:een. Aloitteessa kuvattu pilotti voitaisiin toteuttaa päiväkotien tiloissa aukioloaikojen ulkopuolella tai leikkipuistoissa lapsiperhetoiminnan yhteydessä. Päiväkoti- tai leikkipuistotiloissa järjestetyn toiminnan yhteydessä voisi huoltajille tarjota myös tietoa osallistumisen mahdollistavista tukimuodoista, kuten maksuhuojennuksista ja lainainstrumenteista.

Aloitteen kolmantena tavoitteena on kehittää kaupungin tiedottamista niin, että se lisäisi TPO:n saavutettavuutta. TPO:n tunnettavuuden lisäämiseksi olisi tärkeää, että huoltajat saavat jo varhain tietoa TPO:n järjestämisestä ja erilaisista mahdollisuuksista. Neuvola, leikkipuistot ja kirjastopalvelut ovat tärkeä linkki huoltajien suuntaan, ja niitä voidaan

hyödyntää toiminnan tunnettavuuden lisäämisessä. Esimerkiksi Kulttuurin kummilapset toiminnassa on tehty paljon kehittämistyötä kulttuuripalveluiden tunnettavuuden lisäämiseksi ja toiminnasta viestitään monilla eri kielillä.

Taiteen perusopetuksen yhdenvertainen saavutettavuus koko kaupungissa on tärkeä tavoite. Sen saavuttamiseksi kehitetään toimialarajat ylittävää yhteistyötä aiemmin mainituin tavoin.

Varhaiskasvatuksessa tarveperusteista rahoitusta käytetään ei-mitoituksessa olevan lisähenkilöstön palkkaamiseen sekä muihin syrjäytymistä ehkäiseviin toimenpiteisiin. Varhaiskasvatusyksiköt voivat oman harkinnan ja tarpeen mukaan käyttää tarveperusteista rahoitusta myös kulttuurikasvatuksen edistämiseen. Yksiköistä voidaan esimerkiksi tehdä vierailuja kulttuuripalveluihin tai tilata koko ryhmälle tai yksikölle kulttuuritapahtuma päiväkotiiin. Päiväkodin johtaja yhdessä opettajien kanssa vastaa siitä, että kaikki lapset pääsevät toimintaan mukaan ja toiminta tukee kokonaisvaltaisen varhaispedagogiikan toteutumista.

Toimialalta saadut täydentävät tiedot aloitevastaukseen

Varhaiskasvatussuunnitelman ja varhaiskasvatuksen toiminnan ydinsältöä on taidekasvatus ja taidelähtöiset menetelmät. Näihin kuuluu myös musiikkipedagogiikka. Taidekasvatus sisältää sekä spontaania että ennalta suunniteltua pedagogista toimintaa. Jokaisen lapsen yksilöllistä ilmaisua tuetaan ja lasten yhteisille luoville prosesseille annetaan riittävästi aikaa ja tilaa. Musiikki, taide ja ilmaisu kuuluvat lasten jokaiseen päivään. Taidekasvatus liittyy lapsiryhmän toiminnan kulloiseenkin teemaan kokonaisvaltaisesti. Esimerkiksi tietyn teeman sisällä voidaan numeroita opetella laulujen ja lorujen avulla, liikkuen ja leikkien.

Yhteistyökumppaneiden erityisosaamisen hyödyntäminen rikastuttaa päiväkodin omaa taidekasvatusta (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022). Varhaiskasvatuksessa tehdään paljon yhteistyötä kulttuuritoimijoiden kanssa. Jatkossa yhteistyötä tehdään eri toimijoiden kanssa niin, että se yhdistyy luontevasti ryhmän muuhun toimintaan ja tukee lasten oppimista tarkoituksenmukaisesti. Musiikkipedagogiikassa tämä tarkoittaa esimerkiksi konsertteja ja yhteistyöprojekteja taidetoimijoiden kanssa.

Mahdollinen ulkopuolisen toimijan järjestämä muskaritoiminta kesken varhaiskasvatuspäivän aiheuttaa erityisjärjestelyjä päiväkodissa. Muskariopettajan kanssa tulee sopia suunnitteluajat, jolloin opettajat voivat yhdessä suunnitella toiminnan ryhmän pedagogista kokonaisuutta tukeväksi. Tämän lisäksi päiväkodista tulee varata tila muskaria varten ja varmistaa henkilöstöresurssi muskarin ajaksi, koska henkilöstöllä on

vastuu lapsiryhmästä. Mikäli pilotti järjestetään yhdelle ikäluokalle, lapset kootaan muskarin ajaksi yhteen tilaan ja henkilöstöä tulee olla mukana eri ryhmistä. Henkilöstön vajaan tilanteissa tämä aiheuttaa haasteita niihin ryhmiin, joista lapset osallistuvat muskariin. Käytännön järjestelyistä ja varhaiskasvatuksen pedagogisista lähtökohdista lähtien muskarikokeiluja ei ole päiväkodeissa pidetty tarkoituksenmukaisina.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tarjoaa päiväkotien tiloja maksuttomasti TPO-toimijoiden käyttöön klo 15 jälkeen, jolloin lapset voivat osallistua TPO-toimintaan huoltajansa kanssa. Avoimessa varhaiskasvatuksessa painotetaan erityisesti vauvaperhe- ja pikkulapsitoimintaa. Toimintaa voidaan edelleen kehittää ja TPO-toimintaa lisätä leikkipuis-toissa, missä myös huoltajat ovat mukana.

Lapsivaikutusten arviointi

Varhaiskasvatuslain mukaan varhaiskasvatuksen tehtävänä on edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä ehkäistä syrjäytymistä. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Varhaiskasvatuksen taidekasvatus suunnitellaan eheytyttyä osaksi koko varhaiskasvatuspäivää. Näin voidaan huomioida lasten osallisuus ja spontaanit oppimistilanteet joustavasti lasten tarpeet huomioiden. Vain neljävuotiaalle lapsille tarjottava, musiikkioppilaitokselta ostettu muskaritoiminta päiväkotipäivän aikana olisi irrallinen lapsiryhmän muusta pedagogisesta toiminnasta. Se ei myöskään vastaisi varhaiskasvatukselle asetettuja yhdenvertaisuuden periaatteita.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Minja Koskelan aloite muskarituntien pilotoimisesta päiväkodeissa vahvistamaan lasten tasa-arvoa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 12.09.2023 § 218

HEL 2023-006232 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon Minja Koskelan (ym.) aloitteesta muskaritunteja päiväkotiin vahvistamaan lasten tasa-arvoa.

Varhaiskasvatustilanne ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2022) velvoittavat monipuoliseen taiteelliseen toimintaan ja sen opettamiseen lapsiryhmissä. Helsingin varhaiskasvatuksessa musiikillista toimintaa lähestytään moniaistisesti leikillisyyden ja onnistumisen kokemusten kautta. Lasten kanssa lauletaan, loruillaan, kokeillaan erilaisia soittimia, kuunnellaan ja tuotetaan musiikkia.

Taiteen perusopetus (myöhemmin TPO) määritellään lapsille ja nuorille suunnatuksi koulupäivän ulkopuoliseksi tavoitteelliseksi ja pitkäjänteiseksi taidelajien opetuksiksi.

Päiväkodissa järjestettävä toiminta perustuu varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa määriteltyihin tavoitteisiin sekä lasten tarpeisiin ja mielenkiinnon kohteisiin. Mahdollisen ulkopuolisen tahon järjestämän toiminnan tulisi integroitua kiinteäksi osaksi muuta päiväkodin toimintaa. Samalla tulee varmistaa, että ulkopuolisen asiantuntijan avulla voidaan luontevasti lisätä opettajien osaamista aiheesta. Edellä mainituin tavoin voidaan edistää toimintakulttuurin kehittämistä kokonaisvaltaisesti. Tästä voidaan mainita esimerkkinä taiteilijoiden toimiminen pitempiaikaisesti tietyissä päiväkodeissa ja muu yhteistyö kulttuuri ja vapaa-ajan toimialan kanssa.

Aloitteessa ehdotetaan päiväkodissa toteutettavia viikoittaisia muskaritunteja vuonna 2020 syntyneille lapsille. Yhdelle ikäluokalle tehtävä koikeilu ei vastaa aloitteen tavoitteeseen lisätä TPO-järjestelmän tunnettavuutta tai perheiden hakeutumista entistä laajemmin sen piiriin. Lisäksi vain yhdelle ikäluokalle järjestetty toiminta asettaa lapset eriarvoiseen asemaan ryhmän sisällä. Yhdelle ikäluokalle suunnattu toimintatuokio jää irralliseksi lapsiryhmän muista toiminnan sisällöistä. Varhaiskasvatuspäivä rakentuu lasten kiinnostusten kohteiden pohjalta isommiksi teemoiksi ja projekteiksi, joita käsitellään monipuolisilla menetelmin. Päiväkotipäivään lisättävän muskaritoiminnan sijaan perheille tulisi tarjota entistä enemmän mahdollisuuksia osallistua taiteen perusopetukseen vapaa-ajalla yhdessä lapsensa kanssa.

Aloitteen ensimmäisenä tavoitteena on lisätä perheiden tietämystä TPO-järjestelmästä sekä sen sisältämistä saavutettavuusmekanismeista. Tämän tavoitteen toteutumista voisi edistää monin tavoin, esimerkiksi päiväkotiryhmien vierailuilla musiikkiopistoihin tai musiikkiopistojen vierailuilla leikkipuistojen perhetoimintaan. Samoin toimitaan esimerkiksi urheiluseurojen kanssa tehtävässä yhteistyössä. Vierailujen tai ”taidemaistiaisten” yhteydessä on luontevaa tiedottaa myös laajemmin TPO:sta ja sen saavutettavuusmekanismeista huoltajille.

Toisena tavoitteena aloitteessa on auttaa lapsia erilaisista sosio-ekonomisista taustoista osallistumaan TPO:een. Aloitteessa kuvattu pilotti voitaisiin toteuttaa päiväkotien tiloissa aukioloaikojen ulkopuolella tai leikkipuistoissa lapsiperhetoiminnan yhteydessä. Päiväkoti- tai leikkipuistotiloissa järjestetyn toiminnan yhteydessä voisi huoltajille tarjota myös tietoa osallistumisen mahdollistavista tukimuodoista, kuten maksuhuojennuksista ja lainainstrumenteista.

Aloitteen kolmantena tavoitteena on kehittää kaupungin tiedottamista niin, että se lisäisi TPO:n saavutettavuutta. TPO:n tunnettavuuden lisäämiseksi olisi tärkeää, että huoltajat saavat jo varhain tietoa TPO:n järjestämisestä ja erilaisista mahdollisuuksista. Neuvola, leikkipuistot ja kirjastopalvelut ovat tärkeä linkki huoltajien suuntaan, ja niitä voidaan hyödyntää toiminnan tunnettavuuden lisäämisessä. Esimerkiksi Kulttuurin kummilapset toiminnassa on tehty paljon kehittämistyötä kulttuuripalveluiden tunnettavuuden lisäämiseksi ja toiminnasta viestitään monilla eri kielillä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala katsoo, että taiteen perusopetuksen yhdenvertainen saavutettavuus koko kaupungissa on tärkeä tavoite. Sen saavuttamiseksi kehitetään toimialarajat ylittävää yhteistyötä lausunnossa aiemmin mainituin tavoin.

Varhaiskasvatuksessa tarveperusteista rahoitusta käytetään ei-imitoituksessa olevan lisähenkilöstön palkkaamiseen sekä muihin syrjäytymistä ehkäiseviin toimenpiteisiin. Varhaiskasvatustyöyksiköt voivat oman harkinnan ja tarpeen mukaan käyttää tp-rahoitusta myös kulttuurikasvatukseen edistämiseen. Yksiköistä voidaan esimerkiksi tehdä vierailuja kulttuuripalveluihin tai tilata koko ryhmälle tai yksikölle kulttuuritapahtuma päiväkotiin. Päiväkodin johtaja yhdessä opettajien kanssa vastaa siitä, että kaikki lapset pääsevät toimintaan mukaan ja toiminta tukee kokonaisvaltaisen varhaispedagogiikan toteutumista.

Lapsivaikutusten arviointi

Varhaiskasvatustilain mukaan varhaiskasvatuksen tehtävänä on edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä ehkäistä syrjäytymistä. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumi-

seen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Varhaiskasvatuksen taidekasvatus suunnitellaan eheytyesti osaksi koko varhaiskasvatuspäivää. Näin voidaan huomioida lasten osallisuus ja spontaanit oppimistilanteet joustavasti lasten tarpeet huomioiden. Vain neljävuotiaille lapsille tarjottava, musiikkioppilaitokselta ostettu muskaritoiminta päiväkotipäivän aikana olisi irrallinen lapsiryhmän muusta pedagogisesta toiminnasta. Se ei myöskään vastaisi varhaiskasvatukselle asetettuja yhdenvertaisuuden periaatteita.

05.09.2023 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Essi Stranden, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 37639
essi.stranden(a)hel.fi